

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע בן הרה"ק רבי יוסף זצוק"ל, נלב"ע י"ט אייר תקע"ה

הרה"ק הרבי רבי מנדל מרימנוב זי"ע ועכ"י היה ידוע במדת בטחון בה' בכל מצב שהוא, ומסופר על כך כי בהיותו אצל רבו בליז'ענסק הלך ברחוב ומצא על הארץ זהוב, שהיה מטבע יקר. מכיון שהוא היה עני מרוד ולא היה לו לחם לאכול, התכופף והרים את המטבע. ומיד התיישב בדעתו ואמר לעצמו: "געוואלד! מה עם הבטחון שלך? כך להכניע את עצמך בפני מטבע?" מיד זרק את המטבע והמשיך לבית המדרש של הרבי רבי אלימלך, שם למד כמה שעות. לפתע נכנס יהודי מתושבי המקום, הסתכל הנה והנה, ופנה אל הרה"ק רבי מנדל. הוא הוציא את אותו המטבע מכיסו ונתן אותו לרבי מנדל, כשהוא מספר שהוא מצא את זה ברחוב, והחליט שהוא צריך לתת אותו לאחד מהלומדים בבית המדרש. "כשראיתי אותך", הוא מספר, מצאתי חן בעיני והחלטתי לתת את זה לך"...

ידוע שהרבי רבי מנדל מרימנוב זי"ע היה מרבה להשפיע פרנסה לכלל ישראל, ובמשך 22 שנה היה אומר בדברי התורה פירושים על פרשת המן המסוגלת לפרנסה. צדיקים היו אומרים שעד כדי כך הוא השפיע שפע פרנסה, שאם היה יהודי מעמיד דוכן בשוק למכור סחורה כל שהיא ולא היו לו לקוחות, היו יורדים מלאכים משמים לקנות אצלו העיקר שליחיה יהיה פרנסה ברווח...

סיפר כ"ק מן הרבי בעל השפע חיים מצאנז צוק"ל, כי פעם ישב הרה"ק רבי מנדל בשולחנו הטהור, ולפתע פנה אל הנאספים ואמר: "אתם חושבים שנס קריעת ים סוף אינו יכול להתחולל גם בזמנינו? גם היום זה יכול להיות!", ומיד ציוה להכניס יגית מים, הוא הניח את ידו הקדושה מעל המים, ומיד הם נקרועו ל"ב גזרים"...

עוד סיפר הרבי השפע חיים צוק"ל, שפעם בפורים היסב הרבי רבי מנדל עם תלמידיו למשתה סעודת פורים, השתיה היתה כדת והמשמחה הקריעה שחוקים. לפתע שמו לב שהמשקה נגמר ולא נשארה טיפה אחת. הכסף לא היה מצוי בכיסם, והתלמידים לא ידעו מה לעשות. ציוה הרבי הקדוש לקחת את הברז של החבית, להניח אותו ליד הקיר, כאילו הוא מחובר לצינור נעלם, ולהוציא ממנו משקה. התלמידים שהיו דבוקים באמונת צדיקים לא הרירו לשניה, הם לקחו את הברז חיברו אותו לקיר, וכמובן יצא משקה לרוב...

קריעת הים של הרה"ק מרימנוב זצוק"ל

מה מקור היין שבהונגריה

ידוע שבהונגריה במחוז טאקאי (הכולל את הערים קערעסטיר, ליסקא, ועוד הרבה עיירות) היה היין משובח מאוד. האזור כולו היה משופע בכרמים מניבי פירות משובחים, והיין שהם הוציאו היה מפורסם בכל אירופה. אמר על כך כ"ק מן השר שלום מבעלזא צוק"ל, שבזמן שבית המקדש היה קיים היו בארץ ישראל כל המעלות שבעולם, ובעת החורבן התחלקו ביניהם שרי האומות במעלות של ארץ ישראל. טורקיה לקחה את הצמר המשובח, הונגריה את היין המשובח, וכן הדבר בשאר ארצות. כך אמר מן השר שלום צוק"ל.

כותב על כך בעל הקול אריה דבר פלא. השבוע נלמד בדף היומי (דף כ"א ע"ב) את דברי הגמרא: **"אמר רב אושעיא, בשעה שבנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מוציאים פירותיהן בזמנו, וכשהרוח מנשבת בהן נושרין, שנאמר ירעש כלבנון פרו"ו..."** וכתוב על זה היעב"ץ בהגהותיו (בסוף המסכת): **"ומעין זה הפלא נמצא גם היום במחוז טאקיי, לפעמים מוצאים גרגירי זהב תוך הענבים הגדילים שם, ואף חוטי זהב גדילים על גביהם מבחוץ, כך הגידו לי גברי דרבי בני סמא שראו בעיניהם"**. הרי לנו הוכחה לדברי הרה"ק מבעלזא שהפנים של מחוז טאקאי מקורם מבית המקדש.

עבודת הקודש של מרן הגאון הטשיבינער רב כליל יום הקדוש יום הכיפורים

הגאון הצדיק רבי משה הלוי טורק זצ"ל ניצל בניסים מהתופת של השואה האיומה. בעת שנפרד רבי משה מאביו רבי דוב הל"ד זצ"ל, ציוה עליו אביו שירבה להסתופף בצילם של צדיקי הדור וגדולי התורה. על צוואה זו שמר רבי משה כבדת עינו. גם רבי משה זצ"ל וגם הרבנית ע"ה פקדו כל שבוע את ביתם של צדיקי הדור. עד שפעם התבטא רבי משה על עצמו, שבמשך כל ימי חייו לא עבר שבוע מבלי שיזכה לחסות בצילו של אחד מגדולי הדור. לא פלא הוא, איפוא, שבנו חביבו, יבדל לחיים ארוכים, הגאון הצדיק רבי אליעזר טורק שליט"א, רבה של קהילת פרושים בברכפלד ומראשי ישיבת קמניץ, אגר לעצמו במשך עשרות שנים סיפורים שונים שהוא שמע מאביו זצ"ל ומעוד גדולי ישראל, ומסיפורים אלה יצא ספר נפלא על כל התורה "אוצרותיהם אמלא", חמש כרכים.

נספר סיפור נורא משר התורה גאון ישראל מרן הטשיבינער רב צוק"ל, סיפור המובא באותו ספר "אוצרותיהם אמלא".

מין שר התורה הגאון מטשעבץ צוק"ל התגורר בשנותיו האחרונות בשכונת שערי חסד בירושלים, שם התגורר גם מרן פוסק הדור הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך צוק"ל. שנה אחת בליל יום כיפור עבר הגאון רבי שלמה זלמן ליד בית הכנסת "קהל חסידיים" בשכונה, והנה הוא רואה את מרן הטשיבינער רב וישב

בחרת כמה ישישים, אנשים פשוטי עם, ומשורר עם מארשים חסידיים עתיקים. רבי שלמה זלמן עמד נדהם ונרעש מול המזוזה שנגלה לנגד עיניו. איך מרן שר התורה שכל דקה בוערת בו מוצא לעצמו זמן לשבת ולשיר בחרת אנשים פשוטים אלה?!

במוצאי יום כיפור נכנס רבי שלמה זלמן אל הטשיבינער רב להתברך בברכת השנה, ושאל אותו: "ילמדנו רבנו, מה יש לרבנו לחפש עם אנשים פשוטים, ועוד בלילה כה קדוש בשנה?!"

השיבו הגאון בפשטות ואמר: "אם כבר שאלתם אענה לכם. בליל יום כיפור כשהייתי בדרכי הביתה היתה לי תכנית מסודרת ללמוד את כל מסכת יומא, תשעים דפים, עד הבוקר. אולם כשעברתי ליד בית הכנסת שמעתי את קולם של אנשים אומללים אלו, אשר ניצלו מגיא ההריגה, כשהם שרים את הניגונים העתיקים מהעיריה בגעגועים עזים, וכך הם מנסים להיזכר מעט באוירה של הבית! הרגשתי שהאנשים האלה השבורים והרצוצים מתנחמים ומתחזקים באותם ניגונים, וחשבתי לעצמי, במה אגרום להקב"ה יותר נחת, בסיום כל מסכת יומא, או כשאשב איתם ואנעים להם את הזמן עם השירים והסיפורים מהבית. הגעתי למסקנה שללא ספק הקב"ה ישמח יותר אם אני אנעים את הזמן לאומללים אלה, חה מה שעשיתי"...

לימים, כשסיפר רבי שלמה זלמן סיפור זה, הפטיר ואמר: "תמיד כשראיתי את הטשיבינער רב, חשבתי לעצמי, הלא גם אני מתמיד, וגם אני משתדל לעשות את רצונו של הקב"ה, ומדוע אני רחוק כל כך ממדרגתו של אותו גאון, אולם לאחר ששמעתי ממנו הסבר זה, לאחר שנוכחתי בענותו המופלאה ובהירותו המופלגת בין אדם לחברו, הבנתי כבר איך הגיע אותו גדול למדרגות כאלה"...

עצתו של רבי ישעיה'לע מקערעסטיר

יהודי קשה יום הגיע פעם לצדיק הקדוש רבי מרדכי מנדבורנה צוק"ל לבקש על פרנסה. הרבי הקדוש רבי מרדכילע שאל אותו היכן הוא גר, ומשמע שהוא מכפר פלוני באזור של קערעסטיר, אמר לו הרבי רבי מרדכילע: "אתה אינך שייך אלי! אתה צריך ללכת לרבי ישעילעו!". נסע היהודי לקערעסטיר, נכנס לרבי הקדוש רבי ישעילעו והזכיר עצמו שהוא זקוק לברכת פרנסה. רבי ישעיה'לע הקשיב לו, ולבסוף שלח אותו לתחנת הרכבת.

החסיד לא הבין את כוונת הרבי, אולם כחסיד הוא לא שאל שאלות, ומיד יצא אל עבר תחנת הרכבת. הוא הסתובב שם הלך וחזר למשך זמן מה, ולפתע שם לב כי למקום הגיע פריץ רם מעלה. הפריץ ניגש אל הפקיד לקנות כרטיס נסיעה ברכבת, ומכיון שהרכבת כבר הגיעה לתחנה, ארץ רם במהירות לתפוס את הרכבת בטרם תעזוב את המקום. מתוך מהירותו נפל הארנק מכיסו, אולם הוא לא שם לב לכך, ועלה מהר

היתה לי
תכנית
מסודרת
ללמוד את
כל מסכת
יומא

מיני מתיקה

הגמרא במסכת פסחים (דף ק"ט ע"א): "זאת כל היקום אשר ברגליהם, אמר רבי אלעזר, זה ממנו של אדם שמעמידו על רגליו". מסביר רש"י הקדוש: "שמעמידו על רגליו – שמשמח לבו". נשאלת הקושיא, אדם שכל כולו שקוע ברוחניות, אין לו שום סיג ושייח עם עניני עולם הזה, זה מה שמשמח אותו? הכסף הוא שמשמח את לבו?

חשבת בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא – ביאור הדבר הוא כך. בן אדם בעולם הזה הוא בבחינת הולך, כל יום הוא זוכה לעשות עוד ועוד מצוות, אולם בעולם הבא הוא בבחינת עומד, אין לו אפשרות להתקדם בעוד מצוות. מה התפקיד של הרגל? הרגלים לוקחות ומעבירות את האדם ממקום אחד למקום שני. "ממנו של אדם שמעמידו על רגליו" הכונה שאחרי מאה ועשרים של האדם, כשהוא כבר בעולם שכולו טוב, הוא ממשיך ללכת על רגליו, הוא ממשיך להיות בבחינת הולך, וכל זה בזכות הכסף, כי הוא השקיע בחייו בעולם הזה במצוות צדקה, היה לו שכל לנצל את המתנה של הכסף לברים טובים. למשל אם הוא חיתן בממונו בחור עני, או בעל תשובה וכדו', והחנות הקים בית נאמן בישראל חכה לדורות ישרים מבורכים, הכל מתייחס לזכותו של זה שנתן לו את הכסף שעזר לו להקים בית, חכות זו עומדת לו לנצח נצחים להיות הולך ולעלות מעלה מעלה בעולמות עליונים גם אחרי מאה ועשרים. נמצא שממונו של אדם הוא שמעמידו על רגליו, ועל ידי זה הוא זוכה להיות הולך גם אחרי אריכות ימיו.

לרכבת אשר עזבה מיד את התחנה. היהודי שלנו הרים את הארנק שהיה מלא בכסף רב, הכניסו לכיסו, וחזר מיד אל רבי ישעיה'לע על מנת שיורוהו כדת מה לעשות עם הכסף.

אמר לו רבי ישעיה'לע: "בכסף הזה תקנה לך בית גדול, אך אל תשכח לבטח אותו בביטוח בסכום גדול!". ואכן היהודי עשה כמצות הרבי, קנה לעצמו בית גדול, וביטח אותו בחברת הביטוח. לא עבר הרבה זמן, והבית כולו עלה באש, ומכיון שהיה מבוטח כראוי, קיבל היהודי סכום עתק מחברת הביטוח, אשר כיסה את כל דמי הבית ויותר.

היהודי שהיה מלא באמונת חכמים תמימה, לא חשב לרגע וחזר מיד אל רבי ישעיה'לע שיורוהו שוב מה לעשות עם הכסף הגדול. אולם רבי ישעיה'לע עשה עצמו כגור בו ואמר: "האם עלי להיות אפטרופוס שלך לכל החיים? לך ותקים לך עסק!". יצא היהודי מהרבי, ובאמונתו השלימה הוא הקים לעצמו עסק כדברי הרבי, ואכן זכה לברכה והצלחה למשך כל ימי חייו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ג' אייר, יומא דף ד')

נהגו כבוד זה בזה

מאמר בענין עבודת ימי הספירה בזהירות בכבוד חברו – מתוך הספר החשוב "הלכות חג בחג" להגאון הגדול רבי משה מרדכי קארפ שליט"א

הגמרא אומרת במסכת יבמות (דף ס"ב ע"ב): "אמר, שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמש, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא, כולם מתו מפסח ועד עצרת".

כתב בתשובות תשב"ץ (סי' קע"ח): "ולא נתפרש בגמרא מהו הזלזול שנהגו, אלא מפני ששינוי היא כבוד חבירך חביב עליך כשלך, ושינוי וכבוד חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים, והם לא נהגו ונענשו ומתו, לפי שגרמו לתורה שתתחלל על ידן, ושהבריות אומרים אוי לו למי שלמד תורה". ובמדרש רבה (בראשית ס"ח): "לפי שהיתה עיניהן צרה זה בזה". וצריך ביאור למה נענשו מחמת זה במיתה חמורה כל כך.

ויש לפרש לפי שהם היו תלמידי רבי עקיבא והיתה התורה צריכה להימסר על ידם, וכמבואר במסכת מנחות (דף כ"ט ע"ב) שרבי עקיבא היה ממוסרי התורה, והואיל והם לא נהגו כבוד זה בזה והיתה עיניהן צרה זה בזה, לא היו ראויים שתמסר התורה על ידם, לפיכך דקדקה מדת הדין עמהם ונענשו כולם שלא זכו להיות ממוסרי התורה, עד שבא רבי עקיבא ושנה לתלמידיו שבדרום שהם זכו להיות ממשיכי שלשלת הקבלה, שעל ידם נמסרה התורה.

ובזה מבוארים היטב דברי הפרי חדש שהקשה על יום ל"ג בעומר לשמחה מה זו עושה, אטו משום שפסקו מלמות עושין שמחה? וביאר שהשמחה היא על שהעמיד את התלמידים השניים, עיין שם בדבריו. והיינו כי האבילות בימים אלו היא על מה שלא זכו להיות ממקבלי התורה, והשמחה ביום ל"ג בעומר היא על שזכינו לתלמידי רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי בתוכם, שדרכם הועברה מסורת התורה שבעל פה, ודרך רבי שמעון בר יוחאי נמסרה גם תורת הקבלה, וזו היא השמחה בל"ג בעומר, על שזכינו לקבלת התורה בנגלה ובנסתר.

ולכן קרה כל זה דווקא בימי ספירת העומר, בימי ההכנה לקבלת התורה, להורות לנו שמי שאינו בעל מדות טובות כראוי אינו זוכה לקבלת התורה, ורק מי שתיקן מדותיו כראוי בימים אלו זוכה להיות ממקבלי וממשיכי מסורת התורה.

ויש לשים לב לדבר נורא. הגמרא מספרת במסכת כתובות (דף ס"ג ע"א) שכשחזר רבי עקיבא לעירו עם כ"ד אלף תלמידיו, באה אשתו רחל לפניו, "הו קמדחפי לה שמעיה, אמר להו שבקוה שלי ושלכם שלה הוא". וכנראה אותם משמשים וגבאים דקמדחפי לה שלא התקרב להם, עשו כן לא רק לה אלא לכל מי שניסה להתקרב להם, ולטענתם הם שמרו על כבוד רבם ומנעו את התלמידים האחרים מלהיכנס, ויתכן שזוהי הכוונה שלא נהגו כבוד זה בזה, שכל אחד מהם רצה להתקרב לרבו ביותר, ולכן הם מנעו מאחרים להתקרב יותר. וזוהי כוונת המדרש רבה הנ"ל שענייניהם היתה צרה זה בזה, שכוונתם היתה לשמים, אך מעשה זה אינו רצוי, להרחיק את התלמידים האחרים, לפיכך באה להם מדה כנגד מדה שלא זכו להתקיים להיות תלמידיו של רבי עקיבא. ולכן לאחר מעשה זה בא רבי עקיבא ולקח לו תלמידים מועטים, אבל כאלה שכל אחד מהם רוצה שגם חבריו יתעלו, ולפיכך זכו כולם להיסמך ושמסורת התורה תימשך על ידם. והדברים מעוררים מאוד, ואף שאין אנו ראויים אפילו להרהר בתלמידי רבי עקיבא, מ"מ הלא חז"ל הם שלימדונו פרק זה, ורצו לעוררנו על כך שנתבונן במעשיהם ונדע ממה להיזהר וכיצד נוכל לזכות לעלייה בתורה.

מקולמוסם של הקוראים

מצורע למו"ר הגאון האדיר שר התורה ראב"ד סקווירא שליט"א (ה"ה הגאון רבי יוחנן וואזנר בעל חיי הלוי שליט"א), והוסף על מה שכתבתם, כי היה מעשה אצל גאון הגאונים רבי יונתן שטייף צ"ל שהגיע לבקר את כ"ק מו"ר האדמו"ר מסקווירא זי"ע בחוה"מ פסח בויליאמסבורג, וכיבדו את הגר"ר שטייף בכוס תה עם סוכר, ואמר לו הרבי: "היות ואינכם אוכלים סוכר בפסח, אני צריך להודיעכם שיש סוכר בתה". ונענה הגר"ר ואמר: "אצל הרבי אין שאלות ואין חומרות, אם הסוכר מגיע מהרבי אני שותה..."

חן חן לעם וחילך לאורייתא,

בברכת הצלחה, משה אהרן אליהו שווארץ, מאנטריאל – קבד

לכבוד ידיד נפשי הגאון הגדול פה מפיק מרגליות מורינו הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א ראשית אודה לכם על הגליונות מדי שבוע שהוא בבחינת מים קרים על נפש עייפה. כשאתה מתחיל לעיין בזה אי אתה יכול להפסיק מרוב מתיקות.

הראיתי את הגליון מפרשת תזריע

בתפלת ברכת החדש אנו אומרים "חיים שיש בהם ויראת שמים ויראת חטא", ולאחר מכן אנו אומרים "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים", ולכאורה תמוה, הרי כבר בקשנו על ויראת שמים? אמר על כך הגאון הגדול רבי יוסף ענגל זצוק"ל, בתחילה אנו מבקשים על עצמנו שיהיה לנו ויראת שמים ויראת חטא, ואחר כך אנו מבקשים לא רק לעצמנו אלא שנדאג גם לאחרים, שיהיה לנו אהבה והנאה כשהחבר גם הוא מתעלה, וזה הכוונה "אהבת תורה ויראת שמים"...

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661